

Briefrapport

aan: Gemeente Harderwijk

van: SAB

ons kenmerk.: ZON/130243

datum: 8 mei 2014

betreft: Nader ecologisch onderzoek huismussen Lageweg 21 te Hierden

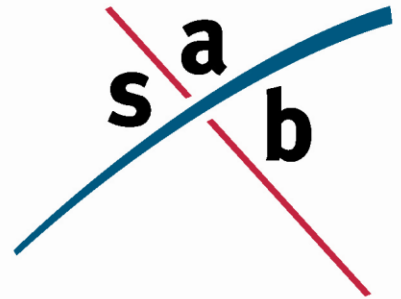
AANLEIDING

In Hierden aan de Lageweg 21 is men voornemens om de oude opstallen te slopen en een nieuwe woning te realiseren. Hiertoe is door SAB een quick scan flora en fauna uitgevoerd om de consequenties in relatie tot de vigerende natuurwet en –regelgeving nader in beeld te brengen. Uit de quick scan flora en fauna blijkt dat in de te slopen bebouwing mogelijk nesten van de Huismus (*Passer domesticus*) aanwezig zijn en dat een negatief effect op de huismussen op voorhand niet kan worden uitgesloten. Om die reden is nader onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van de huismus in het plangebied. Onderstaande afbeelding toont de ligging van het plangebied in Hierden en omgeving.

Indien met het voornemen jaarrond beschermde nesten of actief bebroede nesten van vogels worden aangetast, is er mogelijk sprake van overtreding van één of meerdere verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet (Ff-wet). Voor tijdelijke verstoring van jaarrond beschermde nesten kan met het treffen van verzachtende, mitigerende maatregelen een overtreding van de Ff-wet worden voorkomen. Voor actief bebroede nesten kan nooit een ontheffing worden verkregen. Indien een bebroed nest wordt vastgesteld dienen de werkzaamheden te worden stilgelegd. De werkzaamheden kunnen dan pas weer worden hervat na het broedseizoen.

Globale begrenzing van het plangebied Lageweg 21 (links) en impressie van het plangebied ten tijde van het veldbezoek (rechts).

WETTELIJK KADER

De huismus is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder b, van de Flora- en Faunawet. Hij staat ook vermeld in de Vogelrichtlijn. Bij de beoordeling van ontheffingsaanvragen voor deze soort geldt de uitgebreide toets. De huismus staat tevens als gevoelig vermeld op de Rode Lijst van Nederlandse broedvogels (2004).

In de Flora- en faunawet staan verbodsbepalingen. Het is verboden:

- huismussen te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (artikel 9);
- huismussen opzettelijk te verontrusten (artikel 10);
- voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van huismussen te beschadigen, te vernielen, weg te nemen of te verstoren (artikel 11);
- eieren van huismussen te zoeken, te rapen, te beschadigen of te vernielen (artikel 12);
- huismussen dan wel eieren van huismussen te vervoeren of onder zich te hebben (artikel 13).

De nesten van huismussen zijn het gehele jaar beschermd en vallen onder categorie 2 van vogelnesten (DR, 2009): “nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar”.

METHODE

Voor de bedreigde plant- en diersoorten waarvoor vaak een ontheffing wordt aangevraagd, zijn door het Ministerie van Economische Zaken soortenstandaards opgesteld. Deze soortenstandaarden bevatten een aantal kenmerkende ecologische aspecten van de betrokken soort, evenals een set basis- of standaardmaatregelen, die een initiatiefnemer die een ruimtelijke ingreep overweegt waarbij een beschermde soort is betrokken, kan of moet nemen. Ook geeft een soortstandaard richtlijnen waar het ecologisch onderzoek naar de aanwezigheid van een beschermde soort aan moet voldoen.

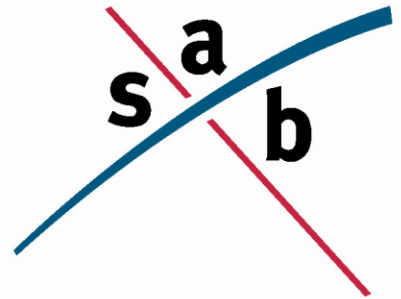
Om te bepalen of er met het voornemen nesten of leefgebied van huismussen mogelijk (tijdelijk) worden verstoord, dient onderzoek naar de aan- of afwezigheid van deze soort te worden verricht. Een ontheffing (indien noodzakelijk) kan immers alleen worden afgegeven wanneer het zeer aannemelijk is dat de soort daadwerkelijk aanwezig is.

Het onderzoek naar de huismus geeft antwoord op de volgende vragen:

- Is de huismus aanwezig?

En, zo ja:

- Welke functie heeft het object en het gebied voor de huismus?
- Wat is de omvang en gunstige staat van instandhouding van de bij de ingreep betrokken populatie van de huismus?
- Welke eigenschappen van het object of gebied moeten gemitigeerd of gecompenseerd worden?

- Hoe groot wordt het succes van de te nemen maatregelen ingeschat?
- Welke maatregelen moeten getroffen worden om aan de zorgplicht te voldoen?
- Is een aanvraag ontheffing artikel 75 Flora- en faunawet noodzakelijk?

De aanwezigheid van een nest van een huismus wordt als volgt aangetoond:

- 1 een nestindicatieve waarneming:
 - een nest of nestbouw of
 - bezoek van een huismus aan een waarschijnlijke nestplaats (nest zelf vaak niet zichtbaar, maar grassprietten of veertjes steken uit) of
 - transport van voedsel of ontlastingspakketjes of
 - bedelende jongen in nest (vlak voor uitvliegen goed te horen, steken kopjes uit nestopening).
- 2 minimaal 1 waarneming in potentieel broedbiotoop in de periode 10 maart tot en met 20 juni van:
 - een zingend mannetje (veelal op de dakrand) of
 - aanwezigheid van een paartje bij een potentiële nestplaats of
 - balts.

Veldwaarnemingen worden zorgvuldig gekarteerd zodat per pand bekend is waar zich actief bebroede nesten en potentiële nestplaatsen zich bevinden.

Afwezigheid van broedende huismussen is aangetoond, als er tijdens twee gerichte veldbezoeken in de periode 1 april tot en met 15 mei of tijdens vier gerichte veldbezoeken in de periode 10 maart tot en met 20 juni geen aanwezigheid kan worden aangetoond.

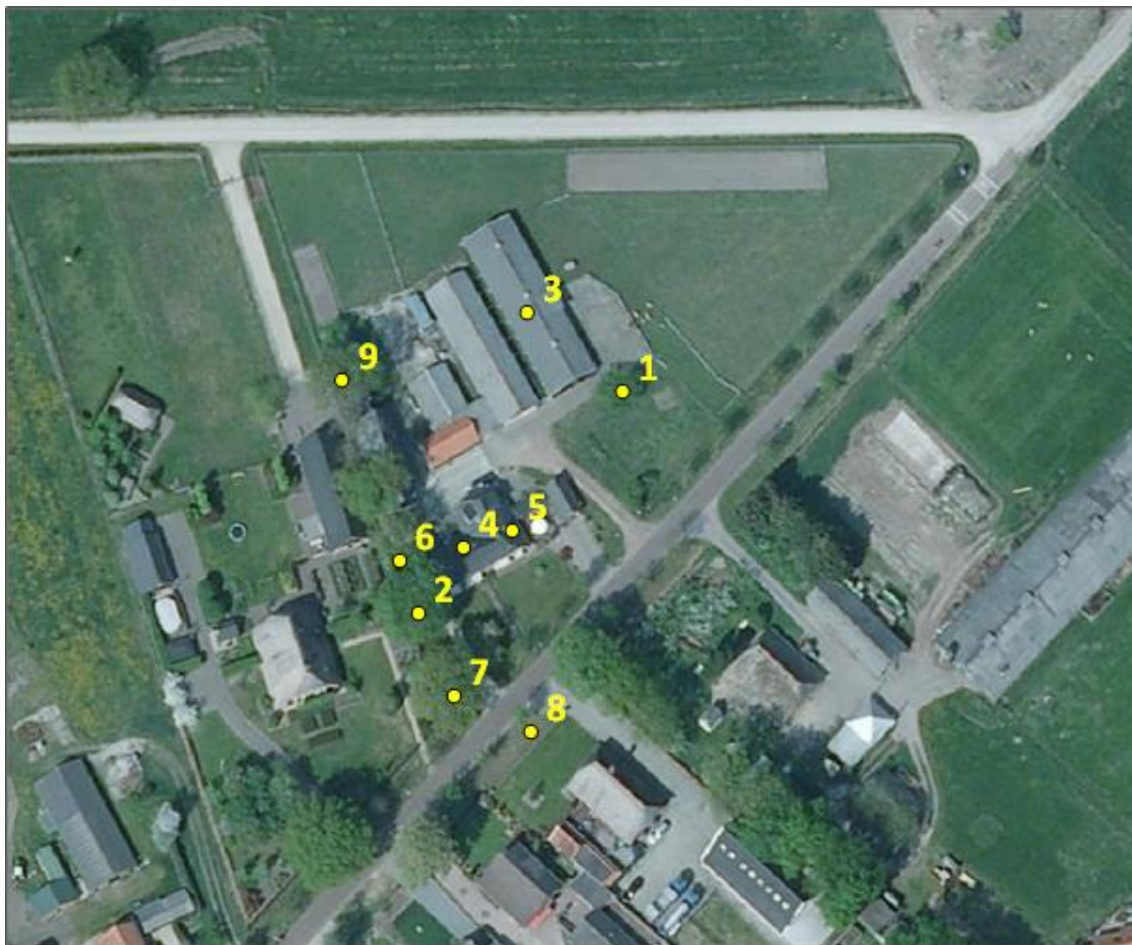
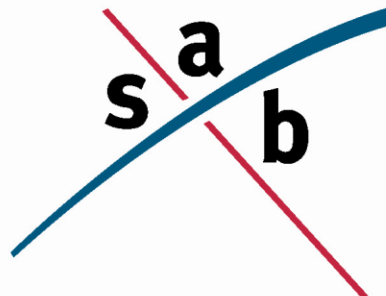
RESULTATEN

onderzoeksomstandigheden

Datum	Zonsopkomst	Tijd (start)	Tijd (einde)	Temperatuur [°C]	Wind [Bft.]	Bewolking	onderzoeksomstandigheden
10 april 2014	6:52	7:35	8:25	11	0	Licht	Optimaal
24 april 2014	6:21	7:45	8:30	10	1	Licht	Optimaal

veldbezoek 1: 10 april 2014

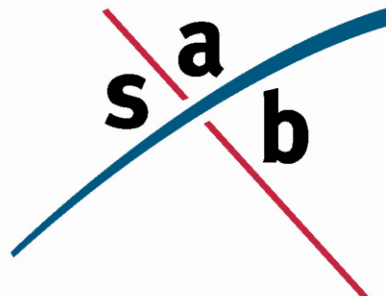
Op 10 april 2014 heeft het eerste onderzoek naar de aanwezigheid van de huismus plaatsgevonden. Het onderzoek is uitgevoerd in de ochtend bij licht bewolkt, droog en windstil weer. Op onderstaande afbeelding zijn de resultaten van het eerste veldbezoek weergegeven.

Locaties waar vogelsoorten zijn waargenomen ten tijde van het veldbezoek op 10 april 2014.

Nummer	Soort (NL)	Soort (Lat)	bijzonderheden
1	Grote bonte specht	<i>Dendrocopos major</i>	# 1, TP
2	Houtduif	<i>Columba palumbus</i>	# 2, TP
3	Houtduif	<i>Columba palumbus</i>	# 3, TP
4	Huismus	<i>Passer domesticus</i>	# 2, TP met nest
5	Huismus	<i>Passer domesticus</i>	# 2, TP met mogelijk nest
6	Pimpelmees	<i>Cyanistes caeruleus</i>	# 1, TP
7	Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	# 4, TP
8	Merel	<i>Turdus merula</i>	# 1, TP
9	Koolmees	<i>Parus major</i>	# 1, TP
10	Groenling	<i>Chloris chloris</i>	Enkel gehoord in omgeving
11	Vink	<i>Fringilla coelebs</i>	Enkel gehoord in omgeving
12	Winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes</i>	Enkel gehoord in omgeving

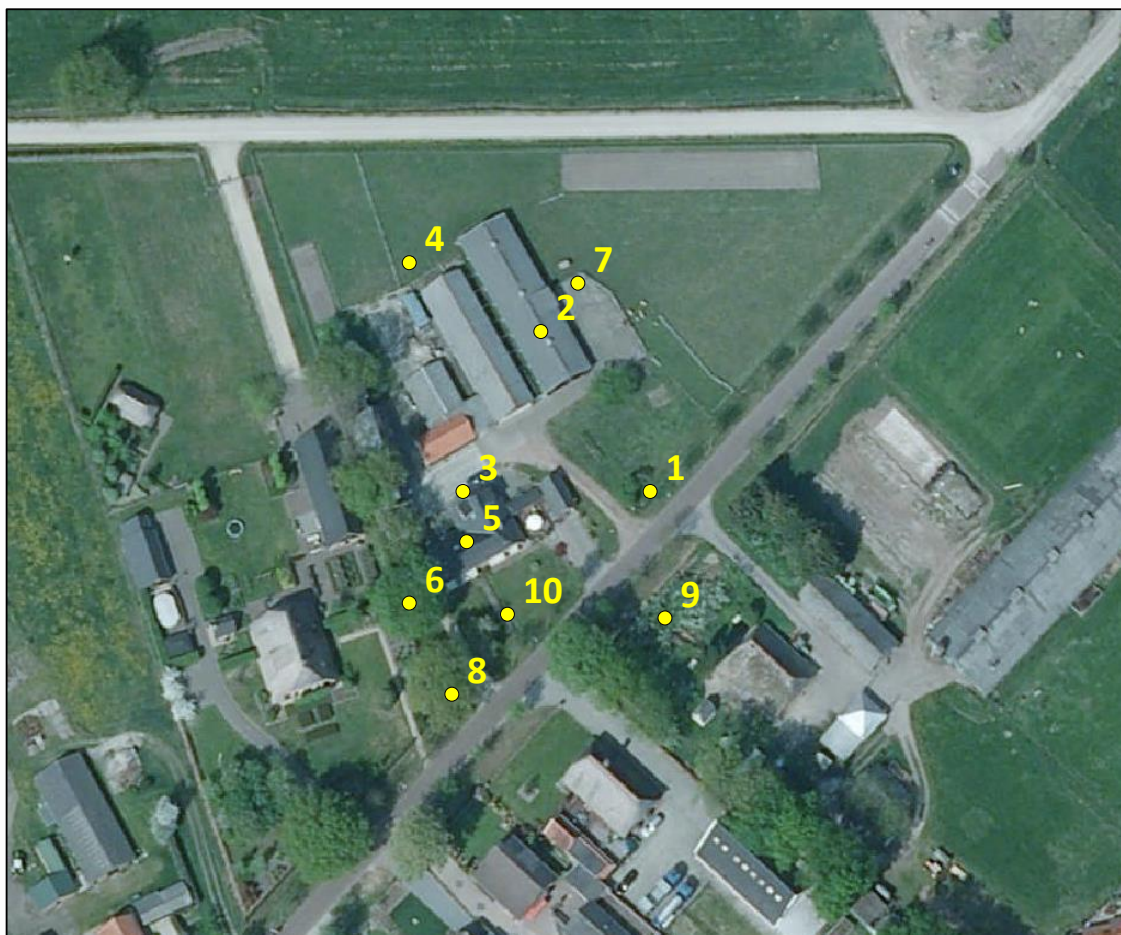
In en in de directe omgeving van het plangebied zijn 12 vogelsoorten waargenomen welke een nest in het plangebied zouden kunnen hebben. Uit de waarnemingen blijkt dat er in de te amoveren bebouwing geen

nesten van vogels aanwezig zijn. Wel is met zekerheid één nest van de Huismus (*P. domesticus*) vastgesteld in de te behouden woning. Mogelijk is een tweede nest aanwezig, maar het aantal vliegbewegingen van de huismussen en de zang met baltsgedrag waren te minimaal om een nest aldaar met zekerheid te kunnen vaststellen.

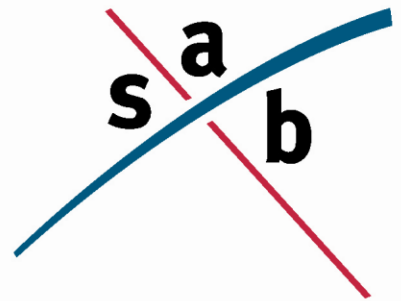
veldbezoek 2: 24 april 2014

Op 24 april 2014 is de tweede onderzoeksronde naar de aanwezigheid van de huismus uitgevoerd. Het onderzoek is uitgevoerd in de ochtend bij onbewolkt tot licht bewolkt, droog en windstil weer. Op onderstaande afbeelding zijn de resultaten van het tweede veldbezoek weergegeven.

Locaties waar vogelsoorten zijn waargenomen ten tijde van het veldbezoek op 24 april 2014.

Nummer	Soort (NL)	Soort (Lat)	bijzonderheden
1	Merel	<i>Turdus merula</i>	# 1
2	Witte kwikstaart	<i>Motacilla alba</i>	# 1
3	Merel	<i>Turdus merula</i>	# 1
4	Huiszwaluw	<i>Delichon urbicum</i>	# 2, overvliegend

5	Huismus	<i>Passer domesticus</i>	# 3, juveniel op dakrand bij nest + adulten
6	Houtduif	<i>Columba palumbus</i>	# 1, TP
7	Houtduif	<i>Columba palumbus</i>	# 2, TP
8	Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	# 1, TP
9	Vink	<i>Fringilla coelebs</i>	# 3, TP
10	Pimpelmees	<i>Cyanistes caeruleus</i>	# 1, TP
11	Groenling	<i>Chloris chloris</i>	Enkel gehoord in omgeving
12	Koolmees	<i>Parus major</i>	Enkel gehoord in omgeving
13	Winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes</i>	Enkel gehoord in omgeving
14	Gaai	<i>Garrulus glandarius</i>	Enkel gehoord in omgeving
15	Zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>	Enkel gehoord in omgeving

In en in de directe omgeving van het plangebied zijn 15 vogelsoorten waargenomen welke mogelijk een nest nabij het plangebied hebben. Uit de waarnemingen blijkt dat er in de te amoveren bebouwing geen nesten van vogels aanwezig zijn. Wel is met zekerheid één nest van de Huismus (*P. domesticus*) vastgesteld in de te behouden woning. Dit is in lijn met de eerdere waarnemingen van 10 april 2014. Meer nesten van de huismus of nesten van andere vogelsoorten zijn niet in het plangebied waargenomen.

Overige waarnemingen

Ten tijde van het veldbezoek zijn geen individuen of sporen van individuen van andere beschermde flora en fauna waargenomen. De aanwezigheid van strikt beschermde soorten anders dan vogels is derhalve uitgesloten.

CONCLUSIE

onderzoek

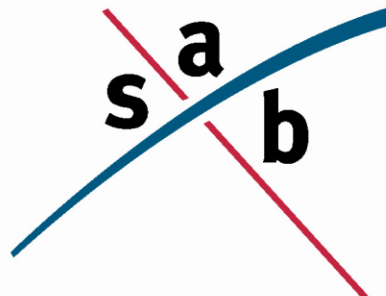
In Hierden aan de Lageweg 21 is men voornemens een deel van de bebouwing te slopen en een nieuwe woning te realiseren. SAB heeft hiertoe een quick scan flora en fauna uitgevoerd waaruit bleek dat nader onderzoek naar de aanwezigheid van huismussen noodzakelijk is. Het onderzoek naar huismussen heeft in april 2014 plaatsgevonden. Door het plangebied twee maal te bezoeken is de aanwezigheid van huismussen en andere (broed-)vogels bepaald.

Uit het onderzoek blijkt dat in de te slopen bebouwing geen nesten van huismussen of andere vogelsoorten aanwezig zijn. In de te behouden woning is wel een nest van huismussen aanwezig. Deze bevindt zich onder de pannen nabij de schoorsteen aan de noordoostzijde van het pand. Er zijn geen andere beschermde soorten in het plangebied waargenomen.

Op basis van het onderzoek naar huismussen kan worden geconcludeerd dat er met de sloop van panden geen kans op overtreden van één of meerdere verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet bestaat. De zorgplichtbepalingen uit de Flora- en faunawet (artikel 2) zijn echter altijd van toepassing. Bij de uitvoering van het plan neemt men voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Het aspect flora en fauna vormt geen belemmering voor de

SAB • Arnhem
bezoekadres
Frombergdwarsstraat 54
6814 DZ Arnhem
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem
T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl
KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam
SAB • Eindhoven

uitvoering van het plan.

consequenties in het kader van de Flora- en faunawet

Er zijn geen verdere consequenties in het kader van de Flora- en faunawet. Mitigerende maatregelen zijn niet noodzakelijk en een aanvraagonthefing ex artikel 75 Flora- en faunawet is niet aan de orde.

zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen (artikel 2, lid 1: Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. artikel 2, lid 2: De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden geveegd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden geveegd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zo veel mogelijk te beperken of ongedaan te maken). De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Ministerie van Economische Zaken. 2011. Soortenstandaard Huismus, *Passer domesticus*. Ministerie van Economische Zaken. Directie Natuur. Den Haag.

SAB. 2014. Quick scan Flora en fauna Hierden Dorp 2011 – Wijzigingsplan I, Gemeente Harderwijk. Projectnummers 130239 – 130244 SAB. Arnhem.

Websites:

- www.dekoepel.nl
- www.knmi.nl
- www.sovon.nl
- www.telmee.nl
- www.waarneming.nl